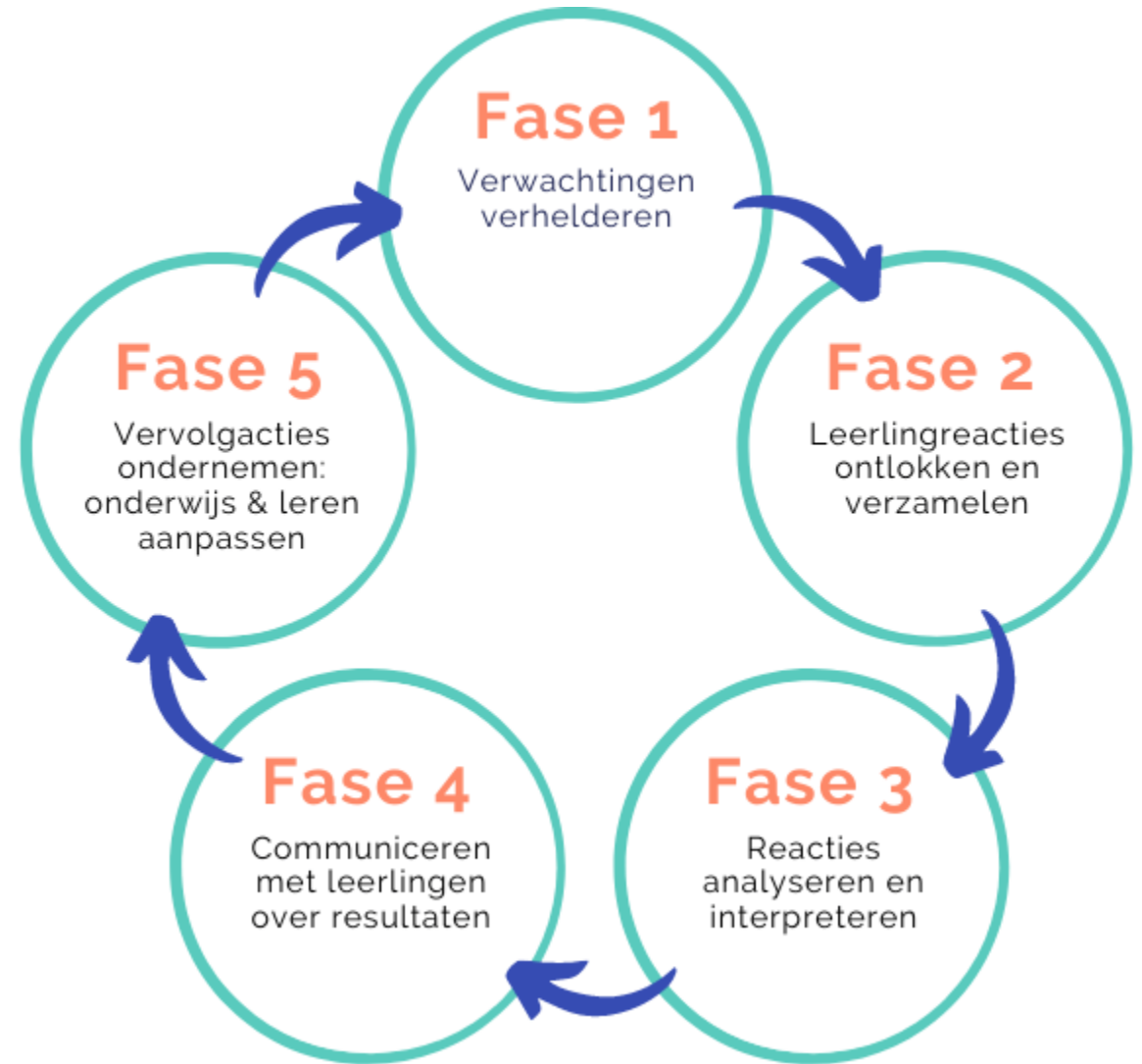

Q&A webinar Formatief Evalueren

Judith Gulikers (Wageningen Universiteit)
Liesbeth Baartman (Hogeschool Utrecht)

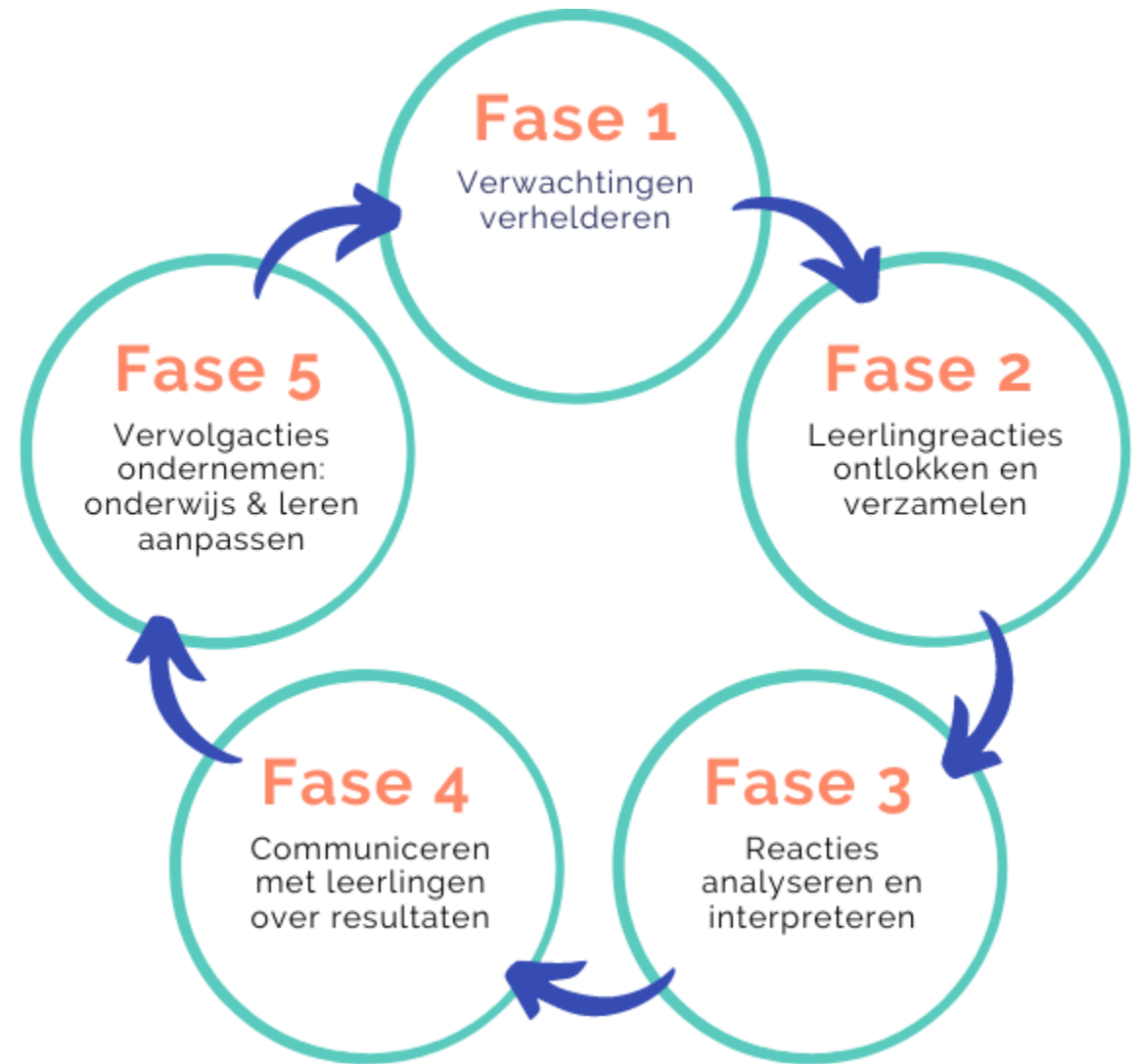
Welkom!
We starten om 16.00 uur

Q&A webinar Formatief Evalueren

Judith Gulikers (Wageningen Universiteit)
Liesbeth Baartman (Hogeschool Utrecht)

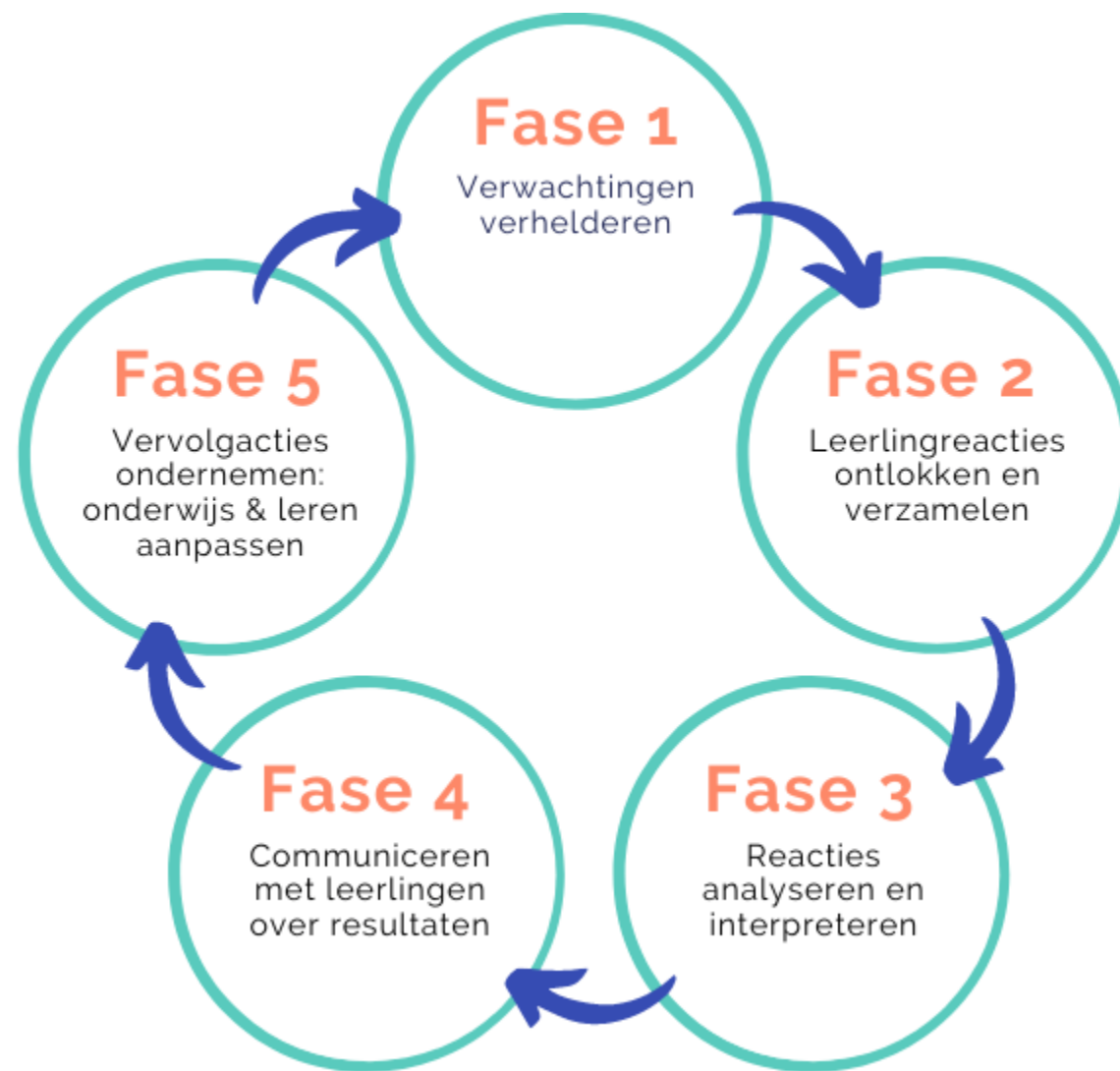

Programma

Lancering nieuwe landingspagina

De FE-cyclus in een notendop

Veel gestelde vragen en misconcepties

Landingspagina – wat vind je daar allemaal?

[Home](#) [Wetenschappelijke onderbouwing](#) [In de praktijk](#) [Nieuws](#)

Cyclus Formatief Evalueren

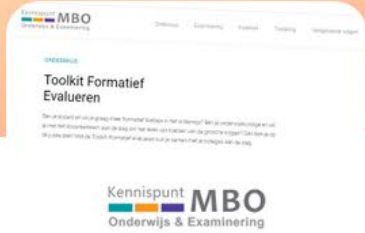
www.formatievecyclus.nl

Wetenschappelijke
onderbouwing

In de praktijk:
PO/VO

In de praktijk:
MBO

In de praktijk:
HO

Landingspagina – wat vind je daar allemaal?

Wetenschappelijke onderbouwing

Meer weten?

— De NRO overzichtsstudie

Uitgebreid rapport met veel onderbouwing, maar ook heel veel voorbeelden van hoe docenten (van allerlei opleidingsniveaus en vakgebieden) de 5 fasen van de FE cyclus vormgeven. Gebaseerd op 106 wetenschappelijke studies.

Gulikers, J. & Baartman, L. (2017). *Doelgericht professionaliseren. Formatief toetsen met effect ! Wat DOET de docent in de klas?* Eindrapport NRO-PPO overzichtsstudie dossiernummer 405-15-722.

+ Artikelen

+ Presentaties

+ Posters: wat zijn de kritische vragen bij de vijf fasen?

Wetenschappelijke onderbouwing

Er zijn allerlei modellen voor formatief toetsen. Denk bijvoorbeeld aan de 5 strategieën van Dylan William (2011) of de 3 kernvragen van Hattie en Timperley (2009). Waarom dan nog weer een nieuwe FE-cyclus?

Wij wilden echt grip proberen te krijgen op wat DOET die docent in de klas als deze formatief evalueren vorm geeft. De bestaande modellen gaven ons niet genoeg concrete handvatten om dit te bekijken. Om goed te kunnen duiden wat we in de literatuur vonden over de FE-activiteiten die docenten in de klas gebruikten en bovendien de variatie hierin zichtbaar te maken, hadden we toch een nieuw model nodig. Hiervoor hebben wij allerlei bestaande modellen vergeleken en op basis hiervan onze FE-cyclus gemaakt. De onderbouwing van het ontstaan van de FE-cyclus vind je in het kort in dit filmpje en meer uitgebreid in het [NRO eindrapport](#).

Landingspagina – wat vind je daar allemaal?

Toolkits

Landingspagina – wat vind je daar allemaal?

Nieuwsberichten met blogs

Abonneren op blog

Voer je e-mailadres in om je in te schrijven op dit blog en e-mailmeldingen te ontvangen van nieuwe berichten.

Abonneren

Een studieochtend bij ROC Midden Nederland

Merel Nijemans werkt bij ROC Midden Nederland en gebruikt met haar team (opleiding Sociaal Begeleiden) een aantal tools uit de hbo-toolkit. Hieronder lees je de ervaringen van Merel. Dit verhaal laat dus ook zien hoe de hbo-toolkit prima bruikbaar is voor mbo-teams! Merel Nijemans vertelt: Wij zijn dit schooljaar begonnen met een modulaar onderwijsconcept waarbij de integrale beroepstaken centraal staan. We werken vanuit de >>>

18 december 2020

Formatief Evalueren vanuit het leerpad van de student

Op 5 november organiseerden we een workshop over Formatief Evalueren, gekoppeld aan leerpad van de student. Vanuit het HBO bekijken: welke kerntaken en werkprocessen staan centraal in jouw onderwijs? Wat zijn belangrijke hobbels waar studenten tegenaan lopen, welke leerstappen zet de student? Dit leerpad gebruik je vervolgens om passende FE-activiteiten te bedenken. Hoe helpt dit? Formatief Evalueren wordt zo een doorlopend proces, en gaat >>>

8 december 2020

Animatie formatieve cyclus

De zone faciliteren en professionaliseren van docenten, van het HO versnellingsplan van SURF heeft een animatie gemaakt van de FE cyclus. In ruim 2 minuten worden de vijf fasen mooi voor het voetlicht gebracht, toegelicht en de rollen van docent en student helder gemaakt. Heel bruikbaar om in je team gezamenlijke beelden te vormen

De leerling FE-Cyclus

Op 4 november hield Judith een workshop met PO-VO-MBO-HO collega's over de vraag: 'Wat DOEN leerlingen tijdens het FE proces?' Welk concreet gedrag willen we eigenlijk echt zien van onze leerlingen in de klas? Wat doen ze anders dan dat ze nu doen als we meer FE invloeren? En vervolgens, wat moet je als docent doen om dit gedrag bij leerlingen 'uit te lokken'? >>>

10 november 2020

Misconcepties over FE in het HBO

Veel scholen en opleidingen willen meer FE in hun onderwijs. Er heersen echter nogal wat verschillende opvattingen over wat FE is. Zo ook misconcepties (ideeën) verkeerde opvattingen over wat FE is of hoe het werkt. Het is belangrijk om die misconcepties boven tafel te krijgen, omdat ze kunnen leiden tot een verkeerde implementatie van FE in het onderwijs. In een interactieve themabeleekkomst van het >>>

15 februari 2020

FE in online onderwijs: geleerde lessen verzameld

Door de Covid lockdown moesten alle scholen ineens helemaal online. Door het online werken kreeg formatief evalueren ineens een extra boost. Want: Hoe houd je online zicht op het leren van je leerlingen? Samen met docenten uit de leernetwerken bespraken en ontdekten we allerlei kansen: online onderwijs noodzaak om tot de kern van je vak te

FE-cyclus in een notendop

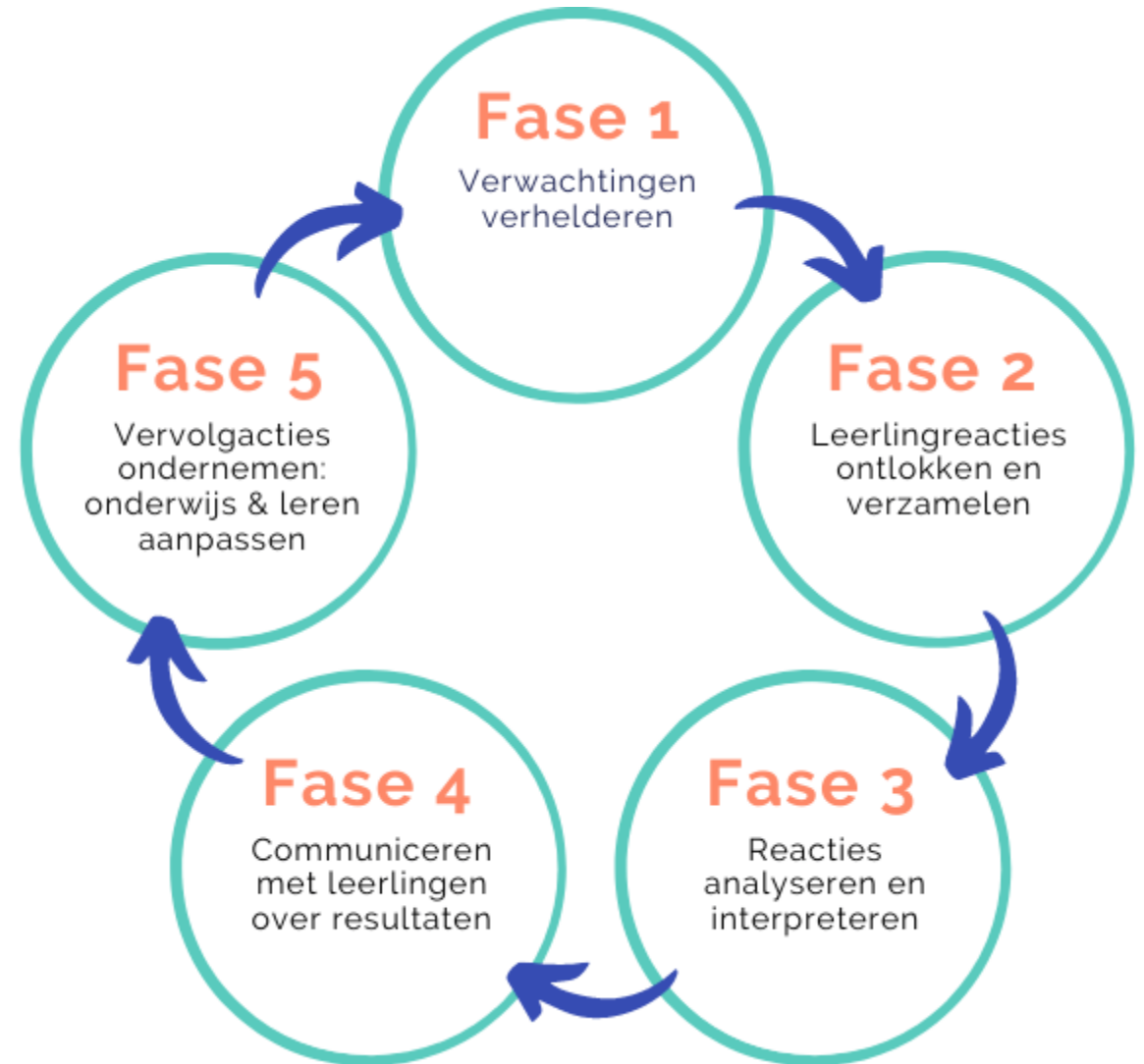
Aanleiding: FE implementatie hapert

Vraag: *Wat DOET de docent in de klas als hij/zij het formatieve proces vormgeeft*

Methode: review studie van literatuur

Resultaten: FE is cyclisch proces van 5 fasen in
Samenhang; met aandachtspunten per fase

Kort cyclisch – lang(er) cyclisch

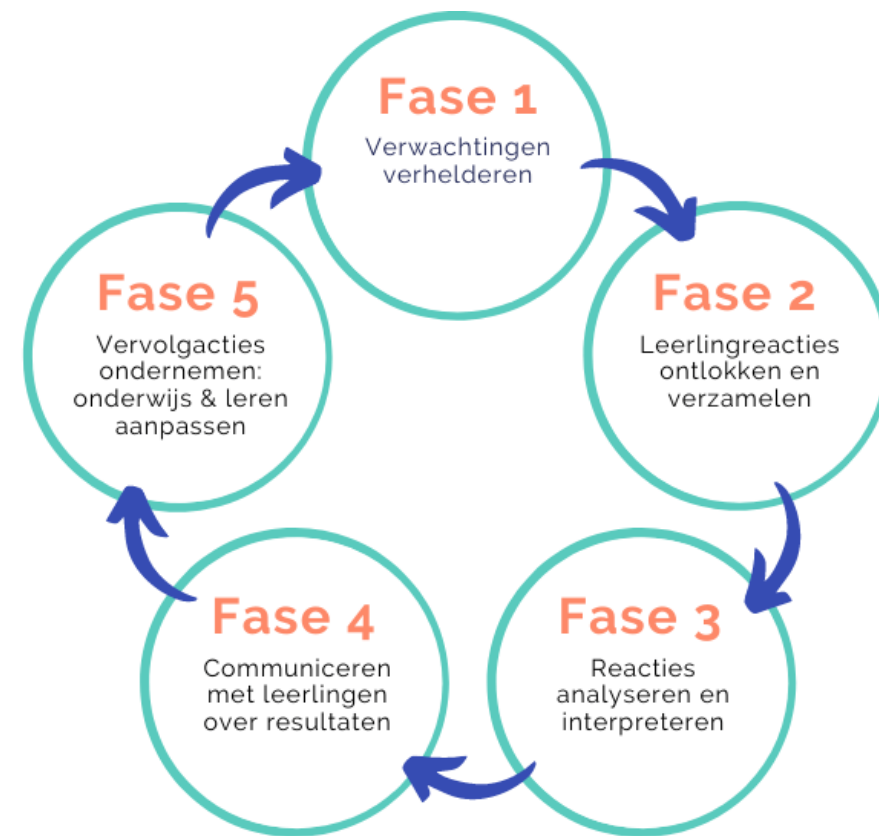

Veel gestelde vragen

Hoe zijn wij tot de vragen in dit webinar gekomen?

- Je kon een vraag stellen via formulier
- Misconcepties die we vaak tegenkomen
- Vragen die we vaak tegenkomen in de praktijk

Geclusterd tot een aantal vragen

Leernetwerk
**formatief
evalueren**

Misconcepties

VO & HBO

Misconceptie 1 | Formatief evalueren is geen cijfers geven

Misconceptie 2 | Formatief evalueren is hetzelfde als goed lesgeven

Misconceptie 3 | Een toets is óf formatief óf summatief

Misconceptie 4 | Formatief evalueren betekent een instrument inzetten (b.v. een quiz)

Misconceptie 5 | Formatief evalueren is feedback geven. Vaak feedback geven is altijd goed

Misconceptie 6 | Leerlingen werken alleen voor cijfers, dus formatief evalueren werkt niet

Misconceptie 7 | Bij formatief evalueren moet elke leerling zijn/haar eigen leerdoelen formuleren

Misconceptie 8 | Formatief evalueren past niet bij iedere leerling. Bijvoorbeeld: niet bij vmbo-leerlingen, niet bij "mijn kind", niet bij jonge kinderen omdat zij nog niet kunnen plannen en reflecteren

- 1 Formatief evalueren is hetzelfde als lesgeven zonder cijfers.
- 2 Een toets is formatief of summatief.
- 3 Formatief evalueren is het inzetten van een instrument, zoals een oefentoets, rubric of portfolio.
- 4 Leerlingen werken alleen voor een cijfer. Daarom werkt formatief evalueren niet.
- 5 We geven veel feedback, dus we werken formatief. Hoe meer feedback, hoe beter.
- 6 Bij formatief evalueren formuleren leerlingen hun eigen leerdoelen.
- 7 Bij formatief evalueren is de leerling eigenaar van het eigen leren en de leraar is de coach.
- 8 Formatief evalueren werkt niet voor alle leerlingen (bv. niet voor jonge leerlingen, niet voor vmbo-leerlingen, niet voor mijn kind)
- 9 Formatief evalueren vereist veel administratie en het inzetten van een ELO of digitaal volgsysteem waarin alles wordt vastgelegd.
- 10 Bij formatief evalueren moet ik iedere leerling individueel benaderen en dat is niet mogelijk in een klas met 30 leerlingen.

Naar de vragen

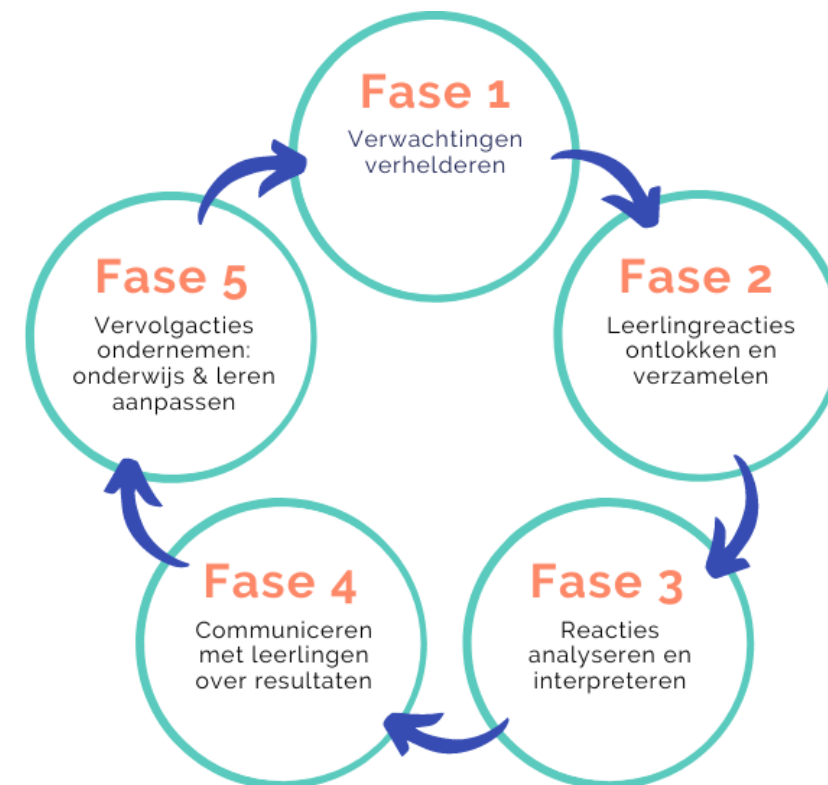
- Wat is Formatief Evalueren?
- Formatief Evalueren en feedback
- Formatief Evalueren in de praktijk brengen
- Formatief Evalueren en ontwikkeling volgen
- Formatief Evalueren en studenten

Wat is formatief evalueren?

Is formatief evalueren hetzelfde als formatief toetsen?

Wat is het verschil tussen FE en “gewoon goed lesgeven”?

Als je veel met FE doet, kom je dan nog wel toe aan lesgeven? Ga je niet juist meer toetsen?

Formatief .....

Alle activiteiten die leerlingen en docent uitvoeren om de leeractiviteiten van leerlingen in kaart te brengen, te interpreteren en te gebruiken om betere beslissingen te maken over vervolgstappen (Black & Wiliam, 2008).

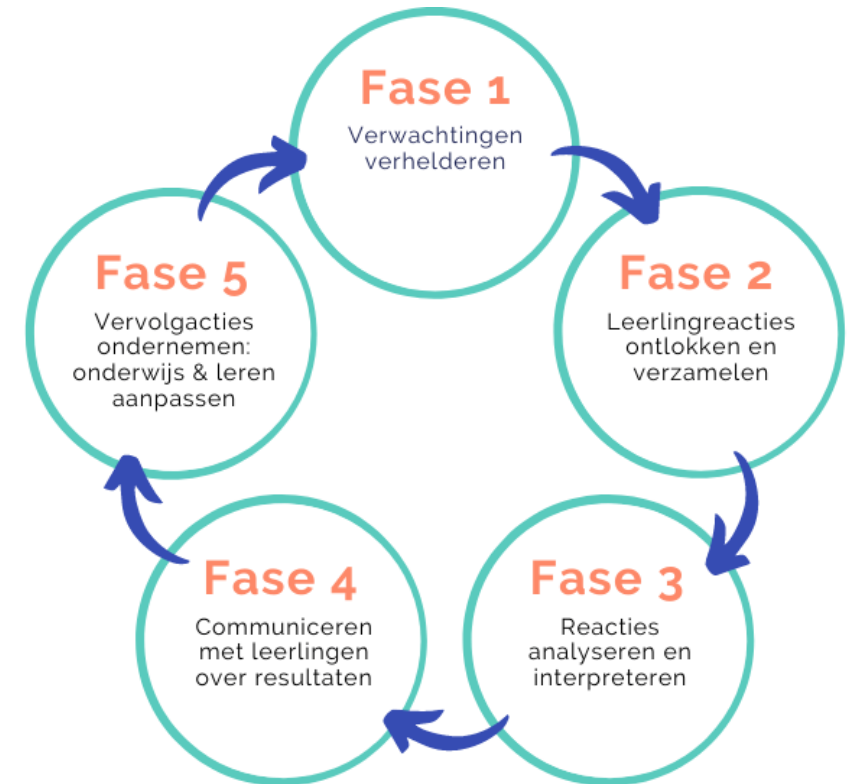
Formatief Evalueren en feedback

Is feedback het belangrijkste onderdeel van FE?

Waar geef je feedback op, en waarop niet? Hoe meer feedback, hoe beter?

Wat gebeurt er als je feedback geeft, en ook cijfers?

Hoe zorg je ervoor dat leerlingen ook iets gaan doen met de feedback?

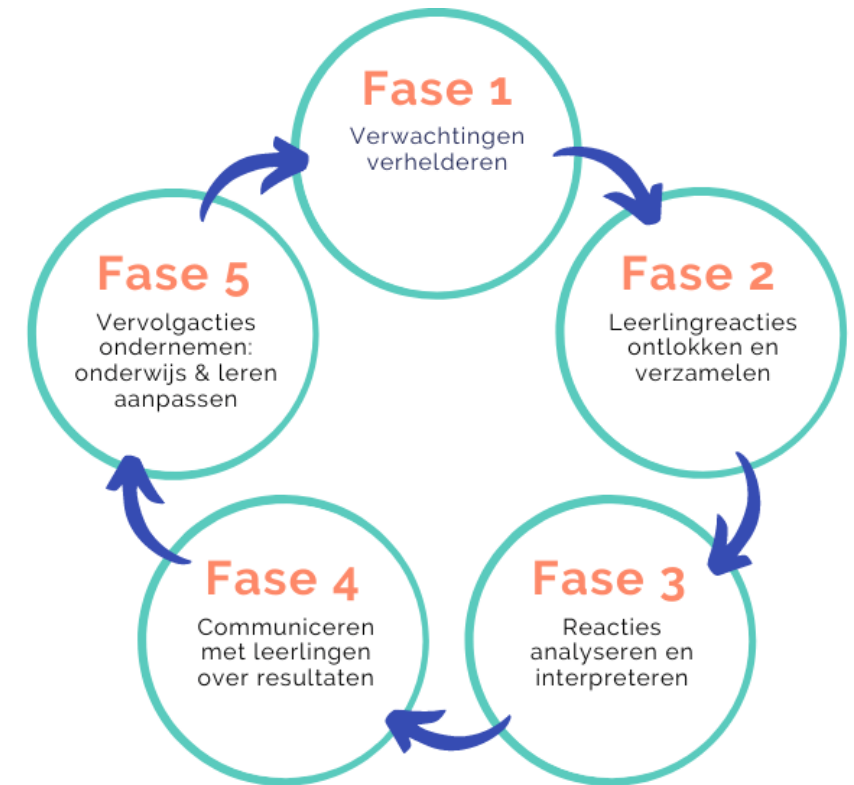
Formatief Evalueren in de praktijk brengen

Ik wil met FE gaan experimenteren, hoe pak ik dat aan?

Als ik wil starten met FE, begin ik dan met fase 1?

Hoe kan ik FE een vast onderdeel maken van mijn lessen, of van een lessenreeks?

Wat zijn de ervaringen van docenten die al met FE werken?

Formatief Evalueren en ontwikkeling volgen

Hoe geef ik FE een zinvolle invulling in mijn klas met 30

leerlingen en/of grote verschillen en veel diversiteit?

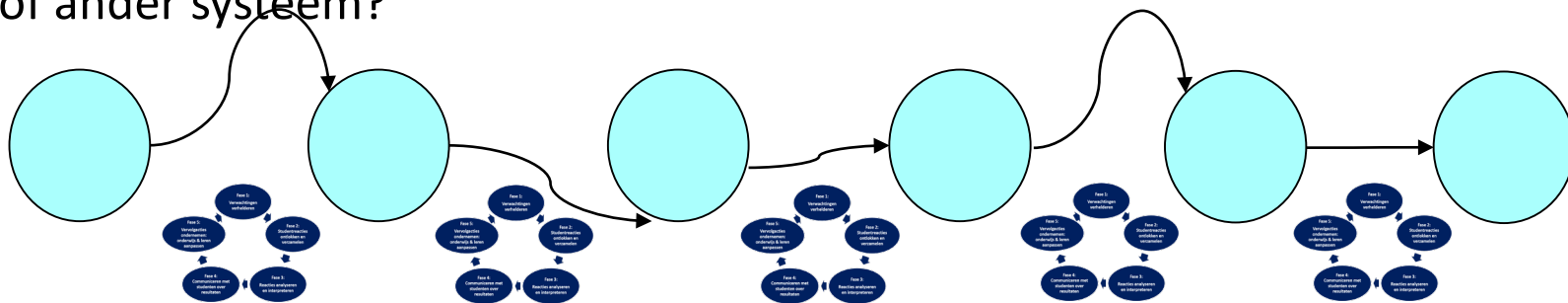
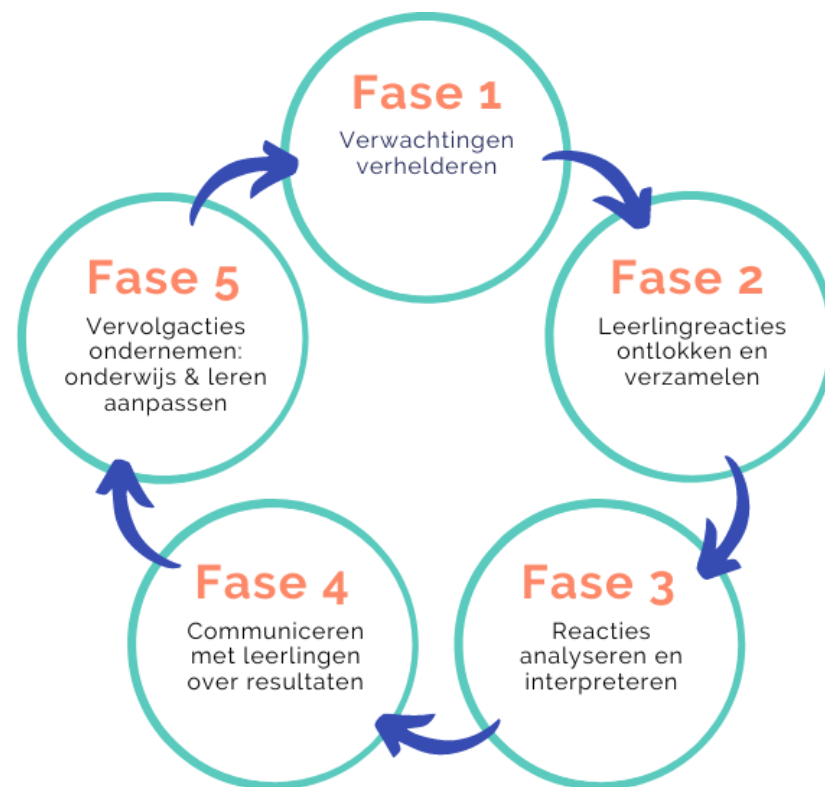
Moeten alle leerlingen hun eigen leerdoelen formuleren in FE?

Hoe geef ik dan iedereen individuele feedback?

Hoe kun je ontwikkeling zichtbaar maken in een online leeromgeving, of met allerlei tools?

Padlet: [FE in online onderwijs](#)

Moet ik alles gaan vastleggen in één of ander systeem?

Formatief Evalueren en studenten

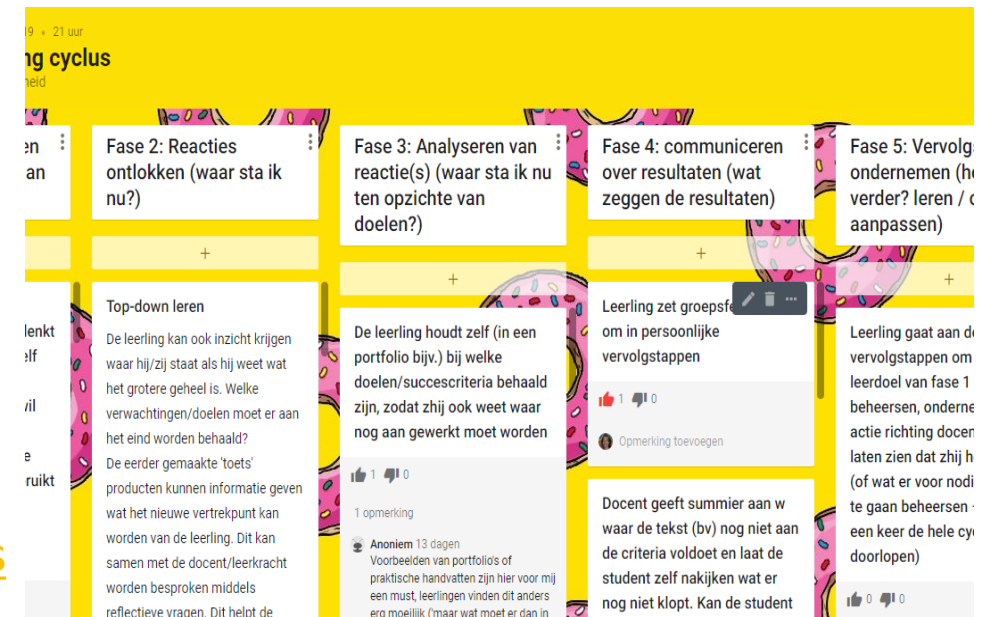
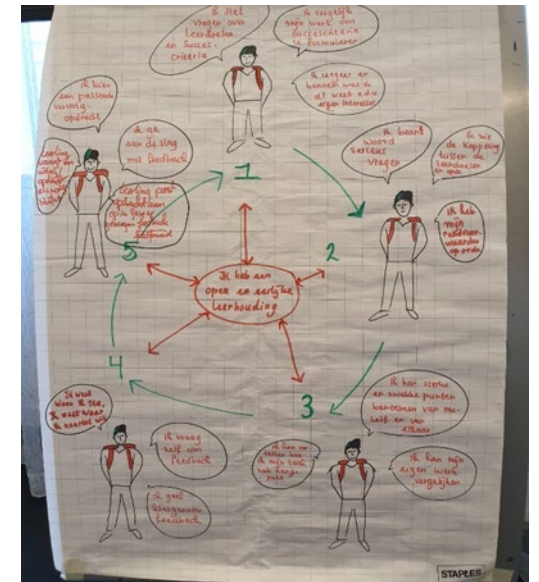
FE werkt niet voor mijn studenten:

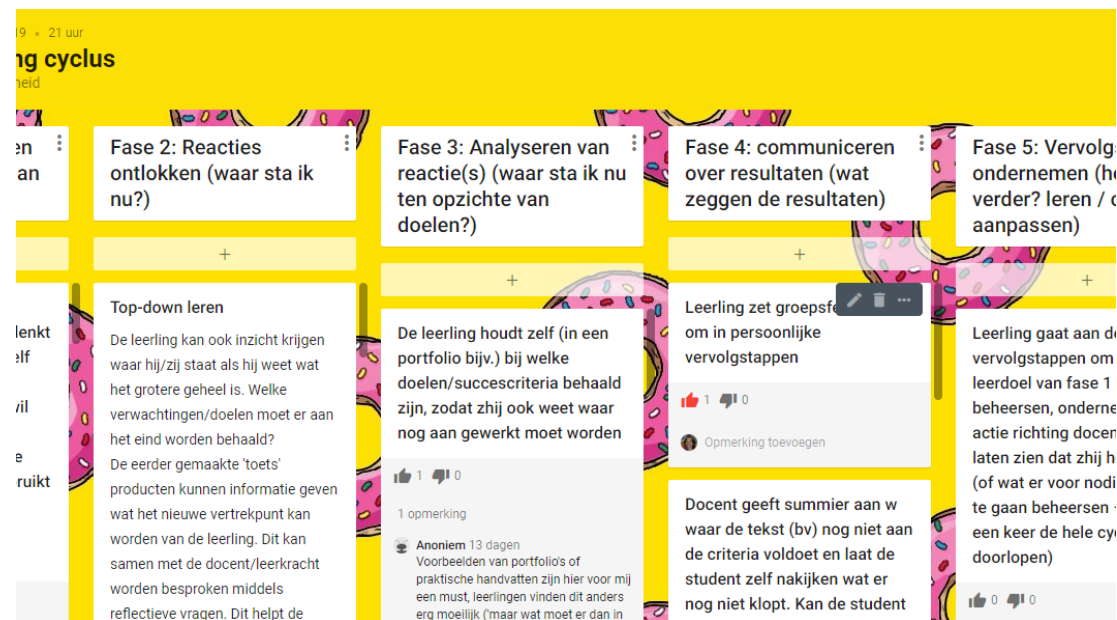
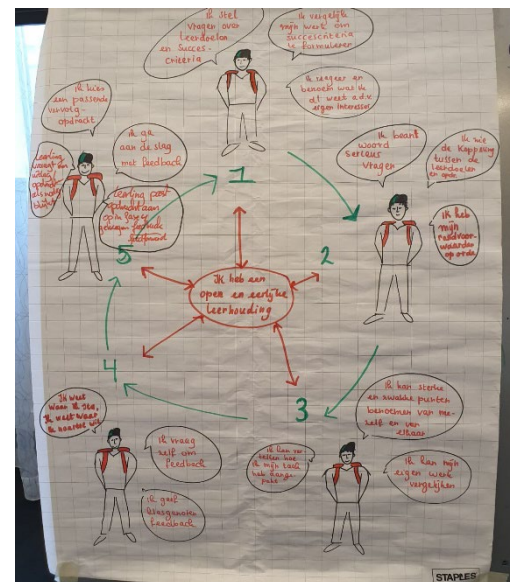
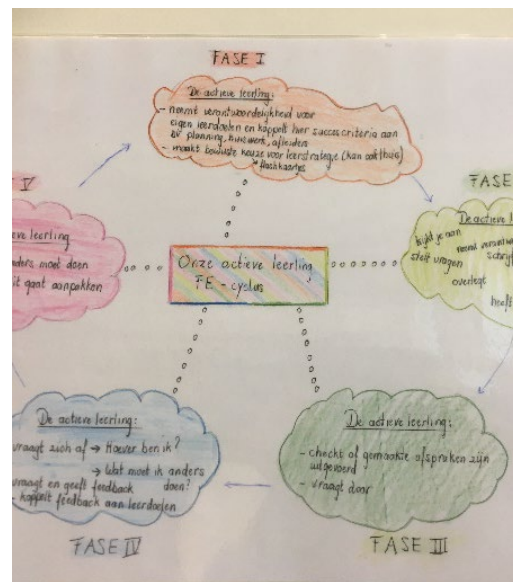
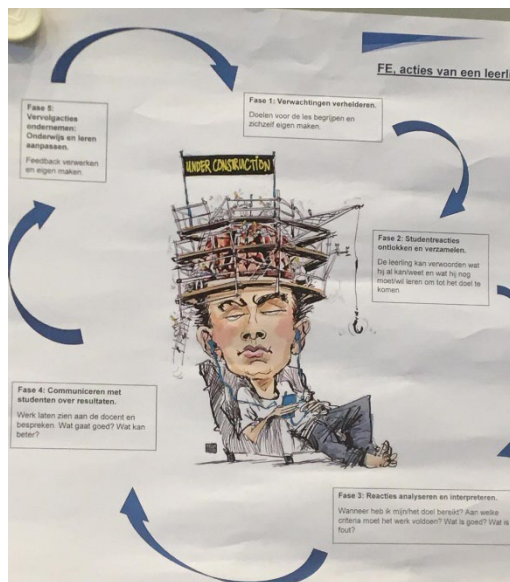
- werken alleen voor cijfers.
- “detox” voor studenten die gewend zijn aan cijfers
- te jong om zelf verantwoordelijk te zijn voor hun leren?

Hoe houd je alle studenten actief betrokken bij FE? Juist ook studenten die meeste nodig hebben?

Wat merken docenten die al met FE werken bij hun studenten/leerlingen? Werkt het?

[Padlet de leerling FE-cyclus](#)

Leerling FE-cyclus

Formatief Evalueren is een samenspel tussen docent en student

- Succesvolle docent weet leerlingen actief te betrekken in FE proces
- “Cultuur” van fouten maken

Padlet de leerling FE-cyclus

Landingspagina: schrijf je in!

[Home](#) [Wetenschappelijke](#) [Nieuws](#)

Cyclus Formatief Evalueren

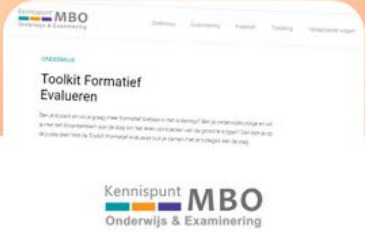
[www.formatievecyclus.nl](#)

Wetenschappelijke
onderbouwing

In de praktijk:
PO/VO

In de praktijk:
MBO

In de praktijk:
HO

Abonneren op blog

Voer je e-mailadres in om je in te schrijven
op dit blog en e-mailmeldingen te
ontvangen van nieuwe berichten.

E-mailadres

Abonneren

Judith.Gulikers@wur.nl & Liesbeth.Baartman@hu.nl